

Nr 25.

Av herr Spångberg m. fl., *angående lagstadgad rätt till understöd för varje behövande arbetslös.*

Sällan har väl en idé så grundligt förfuskats som då riksdagen föregående år fattade beslut om erkända arbetslöshetskassor. Genom den förordning, som då antogs, uteslöts helt såväl de permanent arbetslösa, som korttidsarbetare m. fl. grupper från försäkringen. Beslutet blev i övrigt till den grad stridande mot arbetarklassens intressen, att det icke lämnar någon grund att bygga vidare på. Det hela kan närmast betraktas som ett hån mot de arbetslösa. Rent ekonomiskt sett torde arbetslöshetskassorna kunna betraktas som en inkomstkälla för staten, då samhällets utgifter vid viss arbetslöshet kommer att läggas på de lönearbetare, som utgör medlemsantalet i kassorna. Rätten till arbetslöshetsunderstöd kommer för samtliga grupper av medlemmar att bli synnerligen problematisk.

De arbetslösa stå sålunda i samma osäkra ställning efter lagens antagande som tidigare. Deras utkomstmöjligheter är lika brännande nu som tidigare. Vi anser därför att riksdagen måste gå in för en lösning av detta problem med sikte på, att alla arbetslösa, som för sitt uppehälle är beroende av arbetsinkomst, tillförsäkras viss ersättning vid arbetslöshet. Varje behövande arbetslös bör sålunda ha laglig rätt till sådan ersättning, vilken bör utgå med ett belopp, varpå den arbetslöse och av honom försörjningspliktiga kunna leva.

Vi se i arbetslöshetsförsäkringen ingen lösning av arbetslöshetsproblemet, men den måste ge en lösning för den arbetslöses livsuppehälle. Varje man och kvinna borde ha rätt till arbete och arbetets avkastning. Understödet blir under sådana förhållanden en ersättning till arbetaren emedan han utestängts från arbetsmöjligheter. De arbetslöses rätt till arbete kan naturligtvis förbindas med skyldighet till arbete mot avtalsenlig lön i stället för understöd. Detta givetvis under förutsättning att konflikt icke råder å anvisad arbetsplats.

Arbetslöshetsbördan i övrigt bör givetvis avhjälpas även genom andra medel. Vi nämna högre löner för de sämst betalda i syfte att ge dessa ökad köpkraft, förkortning av arbetstiden, pensioner åt åldringar m. fl. dylika åtgärder.

Den arbetslöse kan emellertid inte vänta på, att samhället skall få en så förnuftig omgestaltning, att arbetslöshetsproblemet är löst. För honom blir problemet en fråga om bröd för dagen. Ur den synpunkten

att arbetslösheten är en frukt av samhällets organisatoriska missförhållanden och den arbetslöse ett oskyldigt offer och utan skuld till sitt olyckliga läge, är det samhällets plikt att genomföra ett garantisystem, som ger den arbetslöse möjligheter till att människovärdigt uppehålla livet, under hela den tid arbetslösheten varar.

De synpunkter vi anse bör ligga till grund för en lagstiftning i denna fråga framgår av vårt förslag till lag om arbetslöshetsförsäkring, som återfinnes i fjolårets motion nr 537 i A.K. Medvetna om att riksdagen i nuvarande situation ej går in för ett detaljerat lagförslag från enskilda motionärer i här gällande fråga, vill vi emellertid på sätt nedan föreslås ställa densamma till riksdagens prövning. Vi anse följande punkter bör ställas som grund för en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

1) Ersättningsrätt vid arbetslöshet skall omfatta envar man och kvinna, som för sitt uppehälle är beroende av inkomst genom arbete.

2) Ersättning bör lämnas med hänsyn till dyrort och försörjningsplikt samt till belopp, som lämnar möjlighet till livsuppehälle för den arbetslöse och hans försörjningspliktiga under hela den tid arbetslösheten varar.

3) Kostnaderna för arbetslöshetsersättningen bör läggas på produktionen, de ekonomiskt bärkraftiga och staten.

Med stöd av vad vi sålunda anfört hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen anhålla om skyndsamt utredning och förslag till lag om arbetslöshetsersättning, som lämnar obligatorisk understödsrätt till varje behövande arbetslös.

Stockholm den 15 januari 1935.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Arvid Olsson.

Albin Ström.

Torsten Henrikson.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.